

BÖLGESEL BİRLEŞMELER

- ✓ Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları
- ✓ Serbest ticaret bölgeleri
- ✓ Tarife birliği anlaşmaları
- ✓ Gümrük birliği anlaşmaları
- ✓ Ekonomik birleşmeler

Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları

- Amaç: anlaşmaları yapan ülkeler daha çok ticaret alanında alınacak önlemlerle ekonomik ilişkileri geliştirmek.
- Böylece dış ticarete konulan miktar kısıtlamaları ve yasaklarını kısmen veya tamamen kaldırarak dış ticaret hacmini artırmak ve ulusal ekonomileri birbirine yaklaştırmak amacı güdülür.
- Bu şekildeki birleşmelere örnek olarak OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) verilebilir.

Serbest Ticaret Bölgeleri:

Amaç mal ticaretinin üye ülkeler arasında tamamen serbest hale getirilmesidir. Bu bakımdan ekonomik işbirliği anlaşmalarından daha ileri bir adım olarak nitelendirilebilir.

- Üye ülkeler, her türlü kota ve gümrük engellerini kısmen veya tamamen kaldırarak malın bu ülkeler arasında serbestçe dolaşımını sağlar.
- Fakat üye ülkeler dışarıya karşı ortak bir gümrük tarifesi ve dışalım rejimi uygulamazlar. Yani dış ülkelerle olan ticarete serbesttirler.
- örnek olarak da İngiltere, Avusturya, Danimarka, Norveç, Portekiz ve İsviçre'nin kurduğu sonradan Finlandiya'nın katıldığı **E.F.T.A.** (Avrupa Serbest Ticaret Birliği) verilebilir. (İngiltre, Danimarka ve Portekiz, Avusturya, Finlandiya daha sonra EFTA'dan ayrılıp AB na geçmişlerdir). Gene ABD, Kanada ve Meksika'nın kurduğu **NAFTA** bir serbest ticaret bölgesidir.

Tarife Birliği Anlaşmaları:

- Üye ülkeler arasındaki birleşme daha derinleşmiştir
- bu anlaşmalarda üretim, satış ve muamale vergi ve resimleri dolaylı dolaysız vergiler aynı tarifeler üzerinden saptanmakta,
- böylece mal ve hizmet piyasalarındaki birleşmeler daha etkili olmaktadır.
- Örneğin, **Benelux** Gümrük Birliği öncesi bu aşamadan geçmiştir.

Gümrük Birliği Anlaşmaları

- ✓ Serbest ticaret bölgelerinden daha ileri bir aşamadır
- ✓ Üye ülkeler aralarında serbest bir ticaret rejimi uygulayıp, gümrük duvarlarını kaldırdıkları gibi, üye olmayan ülkelere karşı da ortak bir gümrük politikası uygulurlar.
- ✓ Buna örnek olarak, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'un kurduğu **Benelux**, ve Sovyetlerin kurduğu, Moğolistan, Rusya, Doğu Avrupa ülkelerinin (Çekoslavakya, Polonya, D.Almanya, Romanya, Macaristan, Bulgaristan), Arnavutluk ve Küba'yı içine alan ve artık resmen lağvedilmiş olan) Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (**COMECON**) verilebilir.
- ✓ **Türkiye ve AB arasında kurulan gümrük birliği** de bu tür birleşmelerin bir örneğidir.

Ekonomik Birleşmeler

- Ülkeler arasında en ileri birleşmeyi sağlar.
- Bu anlaşmayla üye ülkeler **ekonomik** bir bütünlüğün yanısıra, **siyasi** bir dayanışma da gerçekleştirirler.
- Politik etkenlerin dışında, bu birleşmeler, kurulacak olan serbest bölge içinde meydana gelecek mal fiyatları, bireyler arasında eşitlik yaratabilecek, tüketiciyi en yüksek refah düzeyine eriştirecek, üretimin ekonomik maliyetini de en düşük düzeye indirecektir. Bu, ekonomik birleşmelerin *statik etkisi* olarak adlandırılır.

Ekonomik Birleşmeler

- Aynı zamanda **dinamik etkisi** de vardır bu da, birliğe dahil ülkelerin karşılıklı avantajlar sağlaması anlamına gelir.
- Bunlar da üretim faktörlerinin (sermaye ve emeğin) ülkeler arasında serbest bir şekilde hareket edebilmesi, yatırım yapma olanaklarının ve bu yatırımların uygunluğunun artması gibi hususlardır.
- Bu anlaşmalara en güzel örnek de eski adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğudur. (Başlangıçta "dört özgürük" denilen, **mal,emek, sermaye ve hizmetlerin** serbest dolaşımı ile bir Ortak Pazar hüviyetini taşıyan birleşme, daha sonra ekonomik birliğin yanısıra **parasal ve siyasi birliği** de gerçekleştirecek bir ekonomik birleşme hüviyeti kazanmıştır.

Avrupa'da Birlik Arayışı

- 1931 “Ortak Avrupa Pazarı” gündeme gelir
- 1929-1932 Dünya ekonomik buhranı nedeniyle korumacılık eğilimi yaygın
- II.Dünya Savaşı sonrası korumacılığa devam
- Ortak Avrupa Pazarı fikri gerekli yankıyı bulamaz
- 1944 Bretton Woods ile IMF ve DB kuruluş kararı alınır
- 1946 DB, 1947 IMF Faliyete geçer
- 1947 GATT, ticaretin gelişmesi ile refah artışı

Avrupa'da Birlik Arayışı

- 1948 Avrupa Ekonomik İş Birliği Örgütü(OEEC), 1961'de İspanya, ABD ve Kanada'nın katılımı ile OECD olur.
- 1949 COMECON(Doğu Avr.Ülklri.Ekonomik Yardımlaşma Konseyi)
- 1948 Benelux Gümrük Birliği(1922 Belçika ve Lük)

AVRUPA BİRLİĞİNİN KURULUŞU

1951 Avrupa Kömür ve Çelik Birliği

1955 Messina Konferansı

1956 Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)'nin amacı belirlenir. (Güçlü bir üretici ünite kuracak, üye ülkelerin birbirleriyle ilişkilerini geliştirmelerini sağlayacak, sürekli bir gelişime yardımcı olacak ve yaşam düzeyinin yükseltilmesinde olumlu rol oynayacak ortak bir siyasal ekonomi yaratmak olmalıdır)

1 Ocak 1958 Roma Antlaşması Yürürlüğe Girer.

AET'nin Genişleme Girişimleri

- Haziran 1959 Yunanistan başvurusu
- Temmuz 1959 Türkiye'nin başvurusu
- Ağustos 1961, İrlanda, İngiltere ve Danimarka'nın başvurusu
- Haziran 1962 Norveç'in başvurusu
- Fransa İngiltere'nin topluluk üyesi olmaya hazır olmadığını ileri sürer ve görüşmeler durur

AET'nin Genişleme Girişimleri

- Mayıs 1967 İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın tekrar tam üyelik başvurusu
- Haziran 1970 İngiltere, İrlanda, Danimarka ve Norveç ile tam üyelik görüşmeleri başlar
- Ocak 1972 ilk genişleme için katılım anlaşmaları imzalanır
- Norveç'te halk oylamasından red çıkar
- Ocak 1973 İngiltere, İrlanda ve Danimarka tam üyedir
- Sonra Malta, Kıbrıs, Portekiz, İspanya vb başvurular devam eder
- 1992 İsviçre ve Norveç tam üyelik başvurusu ancak halk oylamasında red

AVRUPA BİRLİĞİNİN KURULUŞU

1 Ocak 1958 AET Kurulur (Altılılar)

Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Belçika, Lüksemburg

1 Ocak 1973 İlk Genişleme (Dokuzlar)

İngiltere, Danimarka, İrlanda

1 Ocak 1981 İkinci Genişleme (Onlar) Yunanistan

1 Ocak 1986 Üçüncü Genişleme (Onikiler)

İspanya, Portekiz

1 Ocak 1995 Dördüncü Genişleme (Onbeşler)

İsveç, Finlandiya, Avusturya

1 Mayıs 2004 beşinci Genişleme (Yirmibeşler)

Kıbrıs, Malta, Macaristan, Polonya, Slovakya, Letonya,

Estonya, Litvanya, Slovenya, Çek Cumhuriyeti

2007 Altıncı genişleme (Yirmi yediler) Bulgaristan ve Romanya

2013 Sekizinci Genişleme (Yirmi sekiz) Hırvatistan

AVRUPA BİRLİĞİNİN KURULUŞU

1958 Roma Antlaşması AET

1987 Avrupa Tek Senedi AT

(malların, Kişilerin, Hizmetlerin ve Sermayenin serbest dolaşımını için iç sınırların kaldırılması, bölgeler arası gelişmişlik farkını azaltmak amacıyla ekonomik ve sosyal birliğin güçlendirilmesi ve ortak dış politika uygulamaya konur)

1987 Temmuzunda yürürlüğe giren Tek Avrupa Senedi ile Roma Andlaşmasının bazı maddeleri değiştirilmiş ve 1 Ocak 1993 den itibaren fiziki, teknik ve mali sınırlamaların ortadan kaldırılarak Tek Pazar'a geçilmesi öngörülmüştür

AVRUPA BİRLİĞİNİN KURULUŞU

1993 Maastricht Antlaşması AB

AT 9-10 Aralık 1991 Hollanda'nın Maastricht kentinde yapılan Zirve toplantısında Avrupa Birliği Antlaşması üzerinde anlaşmışlar ve 7 Şubat 1992 de metni imzalamışlardır. Böylece politik birlik ile ekonomik ve parasal birliğin kurulması kabul edilmiş, ancak Danimaka'da bu anlaşmanın, halk oylamasında reddi, Fransa'da çok az farkla kabulü, İngiltere'nin şartlar ileri sürmesi, birliğin kurulmasına ilişkin yeni adımlar atılmasını gerektirmiştir.

Bütün ülkelerin birliğin koşullarını aynı anda yerine getirmesinin güçlüğü, "çok vitesli" Avrupa, "a la Carte" Avrupa gibi yaklaşımları gündeme getirmiş ve birliğin oluşumunu sağlayacak kuralların ülkelere göre farklı zamanlara vavılması kabul edilmiştir.